

A múltból átkódolt siker hiteles története a mának üzenő hungarikum erejével

Kabay János (1886-1936) kutató gyógyszerész életműve és szakmai sikertörténete ma is aktuális. Friss diplomás gyógyszerészként korábbi

Kabay János

kísérleteit a *Gyógynövény-kísérleti Állomáson* kiteljesítve olyan tudományos talányt oldott meg 1925-ben a *morfin zöld máknövényből* történő kivonásával (ún. *zöld eljárás*), amelyre akkor már 120 éve jóval fejlettebb nyugati laboratóriumok nagynevű tudósai is képtelenek voltak. A *büdszentmihályi* fiatalember, bátyja, *Kabay Péter hajdúnánási patikájában* folytatta le későbbi sikerét megalapozó korai kísérleteit. Szembemelve a tudományos körök megmosolygásával, mentora, *Augusztin Béla* professzor támogatásával és vegyészdoktor ifjú felesége, *Dr. Kelp Ilona* asszisztenciájával bizonyította, hogy tiszta akaratú *fókuszációval* megoldhatók az egész emberiséget érintő problémák is.

Feleségével, Kelp Ilonával

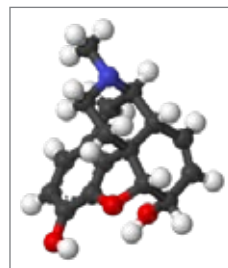
A járt útról letérve, szárnyaló fantáziája erejével győzte le a merev tudományos dogmákat. *1931-ben* újból remekelt a tudós, kereskedelmileg is életképessé téve a találmányt: az addig csupán mezőgazdasági hulladékként használt száraz mákszalmából történő kivonással, azaz a „száraz eljárással” *forradalmasította a morfin gyártását*. Sokan nem tudják, hogy a mai napig ezzel a módszerrel állítják elő a világ összes gyógy-

szergyárában a száraz mákszalmából a meghatározó gyógyászati alapanyagot, a morfin. Kabay János felfedezése tehát napjainkig felülmúlhatatlan.

A különleges tehetségekre jellemző az a tulajdonság, hogy a problémából képesek megoldást generálni minden nehézség közepette. Márpedig őt sem a személyes helyzete, sem pedig a két világháború közti, hektikus, zavaros és feszültséggel teli valóság nem helyezte dédelgetett korviszonyok közé. Az *I. világháború* mélyen beégette az emberiség tudatába a drága és veszélyes ópium-fázis elkerülésével történő morfin előállításának szükségességét. A morfin hiánya miatt válságos volt a helyzet, ez volt ugyanis a leghatásosabb, ismert fájdalomcsillapító. S sajnos napjainkban is ott van az egész világban a csak ezzel a módszerrel előállítható gyógyszerekkel csillapítható igen erős és sokszor húsba maró fájdalom. Hogy *Kabay Jánoséknak* köszönhetjük erre a gyógyírt, azt viszont ezidáig csak egy szűk kör tudta *Magyarországon*.

Az átlagon felüli emberi teljesítmények titkát már nagyon sokan próbálták megfejteni. Az oknyomozás mindig ugyanarra a végeredményre vezet: A zseni is átlagember, csak képességei, az élethez és adott problémákhoz való hozzáállása átlagon túlmutatók. *Kabay János*, szüleitől örökölt kitartással és kudarctűrő képességgel képes volt 70-szer, 80-szor is nekirugaszkodni kísérleteinek, amikor egy-egy probléma megoldására törekedett, s ehhez átlagosan szinte mindig 3 hónapra volt szüksége. Olyan modern, ma is példaértékű tulajdonságokkal rendelkezett, melyekről érdemes elgondolkodnunk. *Kabay János* ugyanis nem csupán egyszerű kutató volt, hanem azon ritka szakemberek közé tartozott, akik a laboratóriumi munka mellett az ipari, gyártási technológiában is jól eligazodtak. Miután megoldott egy fontos kutatási feladatot, egyedül megtervezte a gyártási technológiát és a *büdszentmihályi* gépész- és lakatosmesterek mun-

kájára támaszkodva felépítette a gyárat, elkészítette a gyártósort, majd felesége laboratóriumi segédletével gyógyszer-tisztaságú alapanyagot gyártott. A mai korban meghatározó innovációs képességnek a múlt század eleji ifjú tudós is birtokában volt tehát. *Az általa indított vállalkozás magán viselte a modern kor startupjainak meghatározó jegyeit*. Hamarosan a legnagyobb morfingyártóvá és exportálóvá vált a világpiacon az 1927-

Morphine-3D balls

ben a *Kabay* házaspár által alapított, „harmadik gyermekükként” emlegetett *Alkaloida Vegyészeti Gyár*, amely sajnos 2014-től már nem gyárt morfin. *Dr. Fazakas Sándor* földművelésügyi miniszter azonban mégis „egyedülálló tudósi életműként” aposztrofálta *Kabay Jánosnak*, az *Alkaloida Gyógyszergyár alapítójának életművét*, mely ezen a címen ért fel a magyar nemzeti értékpíramis csúcsára 2016. április 19-én a magyar nemzet 56. hungarikumaként.

A hungarikummá nyilvánítás két és fél éves kutató, tanulmányíró és menedzselő munkáját örömmel végeztem el, s a tudós párról szóló új szemléletű könyvet is azzal a céllal írom, hogy minél több olvasónak tudjam más aspektusokat is feltárva, méltóan bemutatni az életművet, hogy minden magyar ember megismerje *a fiatal kutató pár ma is tanulságos történetét és közös küzdelmük máig hatoló üzenetét*.

Kocsi Erika
történész, író

